

J.D. HEEMSKERK

Ga niet alleen

ABCOUDE

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK

Februari 1981

Dick van Schaik was in een werkauto op weg naar zijn werk. Zeer tegen zijn gewoonte in stond er deze morgen geen radio aan en er speelde ook geen cd. Zelfs zachtjes tussen zijn lippen door fluiten, wat hij ook geregeld placht te doen, was er vanmorgen niet bij. Door wat zijn vriendin hem gisteren vertelde, voelde hij zich gedrukt en in zekere zin toch opgelucht. Want eindelijk zou er een einde komen aan heel dat geheimzinnige gedoe tussen Julia en hem.

Vooraf door haar toedoen hadden ze kans gezien om tien maanden lang hun relatie verborgen te houden, maar vorige week waren ze eindelijk betrapt. De vrouw van Julia's oudste broer had hen samen in de stad hand in hand zien lopen en dat onmiddellijk doorverteld aan haar schoonouders. Julia was meteen ter verantwoording geroepen. In een zekere paniek had ze het aanvankelijk glashard ont-

kend, en ze was zelfs boos op hem geworden toen ze het vertelde en hij opgelucht reageerde met een nuchter: 'Gelukkig maar.' Dick vond dat ze zich beslist niet hoefden te schamen. Ze waren altijd fatsoenlijk met elkaar omgegaan. Hij was alleen beducht dat de ouders van Julia het beslist niet met hun omgang eens zouden zijn. In dat geval wachtte hun een harde dobber om hun relatie in stand te houden. Julia liet zich soms zo snel door haar ouders overtuigen van hun gelijk. Want hij was maar een beginnend monteurkje en bij Pesman stelden ze hoge eisen. Dick was ervan overtuigd dat Julia en hij oprecht van elkaar hielden. Bij hem thuis hadden ze allang kennis met haar gemaakt. Bij hen vandaan kwamen er geen problemen. Juist voor Julia's eigen gezinsleden hadden ze op haar nadrukkelijk verzoek hun relatie tot vorige week zorgvuldig verborgen kunnen houden. Dat was best bijzonder, want Julia werkte net als hij ook bij het bedrijf van haar vader. Daar had hij haar trouwens leren kennen. Want zelf woonde hij met zijn ouders en zus in een naburig dorp.

Zijn vriendschap met Julia was dus tot deze week nooit een vrije omgang geweest. Dat

stiekeme had zij vanaf het begin zo gewild, en al de tijd die ze met elkaar omgingen, hield ze daar angstvallig aan vast. Pas na een tijdje, toen hij haar beter leerde kennen, ging hij begrijpen dat het angst en onzekerheid waren die haar zo deden handelen. Haar ouders gingen heel anders met hun dochter om dan zijn ouders met hem. Die verhouding was op wat gewone strubbelingen in de puberteit na altijd vriendschappelijk geweest. Julia was echter bang voor haar vader en moeder en in mindere mate ook voor twee van haar drie broers. Dat kwam door een minderwaardigheidscomplex dat ze in de loop der jaren had ontwikkeld. Haar ouders en de twee oudste broers lieten niet na om hun zus onder de neus te wrijven dat zij allemaal hun weg qua opleiding en het leven gevonden hadden en zij niet. Dat werd het meisje regelmatig voor de voeten gegooid. Er kwam helaas niets positiefs uit voort. Integendeel, het versterkte juist de vicieuze cirkel van fouten maken en een onzekere houding. Daarom wilde Julia haar omgang met hem geheimhouden. Want ze was er vast van overtuigd dat haar ouders de omgang met hem, een beginnend monteur bij haar vaders bedrijf, beslist niet zouden to-

lereren. Toch lag er ook nog een andere, diepere reden. Na bijna een jaar omgang met Julia wist Dick zowel uit haar houding als uit haar verhalen dat zij door de hele familie als het zorgenkind werd beschouwd. Julia uitte zich maar moeilijk en had iets raadselachtigs in haar omgang, zelfs met hem.

Hij begreep waarom haar ouders en broers zo goed als niets wisten van wat er werkelijk in haar omging. Zelfs hij kende maar weinig van haar werkelijke verlangens. Zijn vriendin bleef na al die maanden over haar diepste gevoelens nog tamelijk gesloten. Het had Dick veel moeite en geduld gekost om iets over wat ze dacht en voelde te weten te komen. Die wetenschap kon natuurlijk alleen van haarzelf komen. Aan haar overige familie had hij niets door de stug volgehouden geheimhouding van Julia. Voor hen bleef hij een onbekende buitenstaander. Hij was bij hen slechts bekend als werknemer bij het bedrijf. Met zo iemand sprak niemand van de familie over privéaangelegenheden. Ze hadden er geen idee van dat Julia en hij zelfs het stadium van enkel vriendschap allang gepasseerd waren. Ondanks dat Julia toch voor hem ook iets geheimzinnigs hield, werd hij in veel opzichten haar steun

en toeverlaat. Want als het over haar ouders, broers of het werk ging, was Julia tegen hem open genoeg geworden. Moeilijkheden die ze thuis en op het werk ondervond, besprak ze wel uitgebreid met hem. Zo zelfs dat hij haar vertrouwen in zichzelf geleidelijk wat wist te versterken.

Op den duur kende hij via haar ook veel van de standpunten die haar gezinsleden gewoonlijk innamen. Dick wist na tien maanden echt wel hoe zijn Julia in elkaar zat, en in veel opzichten moest hij haar ouders en broers in zijn hart gelijk geven. Want Julia gedroeg zich zoals ze van haar zeiden. Ze was in menig opzicht een onzeker kind gebleven en vol wantrouwen over haar medemens. Door met haar te praten en aardig voor haar te zijn, lukte het hem om haar zover te krijgen dat hij met haar bij zijn familie en kennissen die niet in de buurt woonden, eens op visite kon gaan. Zonder dat haar ouders ervan wisten.

Hun relatie verdiepte zich steeds meer, en wat er psychisch ook verkeerd zat bij Julia, ze werden erg vertrouwelijk met elkaar zonder de grens van wat betamelijk was te overschrijden. Natuurlijk wisten haar andere gezinsleden ook daar niets van. Het zou de familie

Pesman tot in het diepst van hun hart schokken als ze zouden weten dat Julia allang niet meer het kind was dat zij nog altijd in haar zagen.

Want hoewel ze al negentien was, bleef vooral de vader vinden dat zijn dochter nog niet volwassen genoeg was om zelf haar weg uit te stippelen. Als enig meisje en jongste kind was ze inderdaad erg beschermd opgegroeid tussen haar drie oudere broers, die stuk voor stuk bonken van kerels waren. Zij lieten zich nooit de kaas van het brood eten, zelfs thuis niet. De twee oudsten, Tom die gewoonlijk Junior werd genoemd, en de middelste, Chris, waren door de vader in zijn bedrijf opgenomen. Ze waren met hem drie paar handen op één buik geworden. De jongste zoon, Hans, was even doortastend als zijn broers, maar had toch gekozen voor een ander soort werk. Hij had een opleiding tot bakker gevolgd en werkte nu in een groot bedrijf waar banket vervaardigd werd voor de detailhandel. Om die beroepskeuze hadden de vader en beide oudsten in het begin bulderend gelachen, maar Hans zette door. Hij werd op zijn gebied net zo'n gedegen vakman als de anderen in de verwarmings- en luchtbehandelingstechnie-

ken. Het gelach over zijn keuze verstomde snel.

Vergeleken bij de vader en de broers was het zusje echter maar een poppetje. Niet alleen fysiek, Julia was inderdaad tenger van bouw, maar dat was haar moeder ook. Ze ergerden zich voornamelijk aan haar geringe doorzettingsvermogen en mindere intelligentie. De anderen uit het gezin, zelfs ook de enige andere vrouw, haar moeder, hadden de arme Julia al heel wat bekritiseerd en geprobeerd haar naar hun beeld te hervormen. Daar was niemand van hen echt in geslaagd, Julia bleef moeilijk te doorgronden. Behalve over eenvoudige dingen liet ze vrijwel niemand in haar hart kijken, zelfs Dick lukte dat maar ten dele. Het was dat duidelijke verschil met ouders en broers dat niet hén, maar juist Julia erg onzeker maakte. Na haar moeizame eindexamen op het vmbo – ze slaagde met de hakken over de sloot – was verder studeren geen optie. Lange tijd zag ze ook geen kans om een baantje te krijgen dat een beetje bij de status van de familie Pesman paste. Zo verbleef Julia na haar examen meer dan een jaar hele dagen bij haar moeder thuis. Dat rondhangen in huis maakte haar nog passiever.

Haar moeder deed in de zorgverlening veel vrijwilligerswerk. Soms nam ze haar dochter mee. Dan was Julia haar hulpje en moest ze precies doen wat haar moeder gebod. Wanneer ze zelf ergens naartoe wilde, al was het maar naar een vriendin uit haar schooltijd, moest ze vooral in de avonduren bij haar ouders opgeven waar ze naartoe ging en waarom. Speciaal haar vader hield Julia in dat opzicht onder zijn hoede. Hij was een bijdehante man, die een groot bedrijf met vele werknemers moest runnen en ook lid was van de gemeenteraad. Tom Pesman had in het dorp wel wat te zeggen, en dat had dictatoriale neigingen bij hem opgewekt.

Daarnaast had Julia dus drie stoere broers die van karakter op hun vader leken en net zo geslaagd waren in hun carrière als hij. Het waren dan ook niet de geschiktste personen om Julia wat zelfvertrouwen bij te brengen. Het meisje verkeerde haar hele leven al in hun schaduw. Daar waren zij aan gewend geraakt en Julia had het gelaten geaccepteerd. Pas kort nadat ze achttien jaar werd, kon ze eindelijk voor vier dagen in de week het eenzame ouderlijk huis verlaten. Niet uit eigen initiatief, o nee, al was het ditmaal niet de moeder

maar de vader die ervoor zorgde dat er een andere gang in haar leven kwam. Hij merkte wel dat zijn dochter met het ouder worden zich thuis met de dag meer verveelde. Die verveling werkte in de hand dat Julia zich trachtte te vermaken door in de keuken bijzondere dingen te koken of te bakken, maar dat liep nogal eens uit de hand. De mannen thuis lachten om haar mislukkingen, maar het gaf wel strubbelingen met haar moeder. Haar vader begreep dat zijn dochter iets nuttigs omhanden moest hebben. Ze zou niet meer hele dagen in huis of op haar kamer moeten doorbrengen. Hij gaf haar na een onderzoek werk op de administratie van zijn bedrijf.

Helaas maakte ze daar meer fouten dan verwacht. Julia werd er echt geen geweldige kracht, maar de dochter van de grote baas werd niet zomaar de laan uit gestuurd en Julia hield het werk ondanks de moeilijkheden hardnekkig vol. Ze was veel te blij verlost te zijn uit dat eenzame huis en van de verplichte hulp aan het vrijwilligerswerk van haar bedilligerige moeder.

Op de administratie werkten nog vier andere meisjes, en tussen hen ging Julia stil haar gang, verlegen en schuw als ze was. Ze leerde